

LAUREA

Yrityksen turvaopas

Ikonen, Maarit

2009 Leppävaara

Laurea-ammattikorkeakoulu
Laurea Leppävaara

Yrityksen turvaopas

Maarit Ikonen
Turvallisuusalan koulutusohjelma
Opinnäytetyö
Marraskuu 2009

Maarit Ikonen

Yrityksen turvaopas

Vuosi	2009	Sivumäärä	24
-------	------	-----------	----

Tämä on toiminnallinen projektipinnäytetyö yrityksen turvaoppaasta ja sen laatimisesta. Raportissa kuvataan laatimisprosessi, jonka lopputuloksena valmistui painotuote; yrityksen turvaopas. Yrityksen turvaopas on pienille ja keskisuurille yrityksille (pk-yrityksille) sekä yrityksen turvallisuudesta kiinnostuneille henkilöille tarkoitettu tietopaketti, joka sisältää palo- ja pelastustoiminnan sekä yritysturvallisuuden aihealueita.

Projektin toimeksiantaja on Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö (SPEK), joka on yksi tärkeimmistä palo- ja pelastusalan vaikuttajista kotimaassamme. Projektin tarkoituksena oli päivittää edellinen vuonna 2000 laadittu yrityksen turvaopas. Sisällön lisäksi yrityksen turvaoppaan ulkoasu päivitettiin yhteneväiseksi muiden SPEKin julkaisujen kanssa.

Yrityksen turvaoppaan sisältö luotiin yhteistyössä Keski-Uudenmaan Pelastuslaitoksen paloiesimies Jari Vuoripuron kanssa. Tässä raportissa esittelen vastuullani olevien aihealueiden laadintaa; rikosten ehkäisyä, työturvallisuutta ja ensiapuvalmiutta, tuoteturvallisuutta, vakuuttamista ja vahingonkorvausriskejä, tietoturvallisuutta sekä ympäristöturvallisuutta. Laadinta suoritettiin käyttämällä hyväksi aiemman turvaoppaan sisältöä sekä erilaisten lakien ja kirjallisten lähteiden kautta saatuja tietoja.

Asiasanat: Turvaopas, yritysturvallisuus, pk-yritykset

Maarit Ikonen

Creating a corporate security guidebook

Year	2009	Pages	24
------	------	-------	----

This is a functional thesis which explains the process of writing a guidebook about corporate security. The guidebook includes the most important corporate security sectors and is meant for small and medium-sized enterprises, for example fire safety, personnel security, environment security, information security and occupational safety. The enterprise guidebook is also useful to people who are interested in corporate security. The guidebook gives very important information on what they have to know about corporate security.

The subject for the guidebook was given by The Finnish National Rescue Association, which is one of the largest forces in the whole fire- and rescue sectors in Finland. It has published many types of guidebooks and is one of the major security instructors in Finland. It will also use this guidebook as a textbook on elementary corporate security courses.

The corporate security guidebook was written together with Jari Vuoripuro, a Fire Sergeant in the Keski-Uusimaa rescue department at the Nurmijärvi fire station. The subject was split between the two writers and the thesis explains how the thesis author's part of the guidebook was written. Therefore the thesis does not include the whole guidebook, just excerpts from it.

Key words: Corporate security guidebook, corporate security, small and medium-sized enterprises

Sisällys

1	Johdanto.....	5
2	Projektin tausta ja tarve.....	6
3	Projektin työryhmät ja laadintavastuut	6
4	Turvaoppaan ja sen laadintaprosessin tavoitteet.....	8
	4.1 Johtoryhmän asettamat tavoitteet.....	9
	4.2 Työryhmän asettamat tavoitteet	9
5	Turvaoppaan suunnittelu ja laadinta	10
	5.1 Tekstin suunnittelu	10
	5.2 Tekstin laatiminen	12
	5.3 Kuvat ja kuvatestit	15
	5.4 Oppaan ulkoasu.....	17
6	Laadintaprosessin eteneminen.....	18
7	Turvaoppaan arviointi	20
8	Pohdinta	20
	Lähteet	22
	Kuvaotsikkoluettelo	23
	Taulukkoluetelo	24

1 Johdanto

Tämä on toiminnallinen projektiopinnäytetyö, jonka aiheena on yrityksen turvaopas ja sen laatiminen. (Vilka & Airaksinen 2003, 47). Projektin aiheen, eli yrityksen turvaoppaan laadinnan taustalla toimii Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö (SPEK). SPEK on palo- ja pelastusalan, väestönsuojelun sekä varautumisen asiantuntijajärjestö. Se kouluttaa ja tuottaa alan koulutusmateriaalia ja oppaita, sekä toimii valistajana ja opastajana kansalaisille. SPEKin toiminnan tavoitteena on, että kansalaiset osaavat ennaltaehkäistä ja varautua vaara- ja onnettomuustilanteisiin sekä toimia niissä oikein. SPEK toimii myös yhteisöjen ja yhteiskunnan valmiuden edistäjänä vaarojen ja onnettomuuksien varalta. (SPEK 2008.)

SPEK julkaisi vuonna 2000 yrityksen turvaoppaan, joka kaipasi sisällön päivitystä. Päivitystarve havaittiin, koska osa yrityksen turvallisuuteen liittyvistä laeista ja määräyksistä oli muuttunut. Uuteen yrityksen turvaoppaaseen oli päivitettävä lakimuutokset ja tarkoituksena oli myös laatia turvaoppaasta luettavampi ja asiantuntevampi, koska sitä tullaan käyttämään oppimateriaalina SPEKin järjestämällä yritysturvallisuuden peruskursseilla. Tässä raportissa yrityksen turvaoppaasta käytetään koko nimen lisäksi nimitystä turvaopas.

Raportin alussa esitellään turvaoppaan valmistumisprosessissa mukana olleita työryhmiä ja heidän vastuualueitaan. Tämän jälkeen kuvaillaan tavoitteet, joita turvaoppaan laadintaprosessissa sekä koko turvaoppaalla halutaan saavuttaa. Näiden jälkeen esitellään sisällön kehittymisen vaiheita lopulliseen muotoonsa yrityksen turvaoppaaksi ja arvioidaan turvaoppaan onnistumista sekä laadintaprosessin alkuvaiheessa esitettyjen tavoitteiden saavuttamista.

2 Projektin tausta ja tarve

Yrityksen turvaoppaan sisältö pohjautuu yritysturvallisuudesta ja sen kokonaisuuden ymmärtäminen oli ensimmäinen askel yrityksen turvaoppaan laadinnassa. Yritysturvallisuus on käsite, josta löytyy monia tulkintoja. Yritysturvallisuus sisältää henkilöturvallisuuden, kiinteistö- ja toimitilaturvallisuuden, pelastustoiminnan, rikosturvallisuuden, tuotannon- ja toiminnan turvallisuuden, työturvallisuuden, ulkomaantoimintojen turvallisuuden, valmiussuunnittelun sekä ympäristöturvallisuuden osa-alueita. Näiden osa-alueiden lisäksi yritysturvallisuus sisältää myös turvallisuusjohtamisen, joka ei ole varsinainen osa-alue, vaan se on osa yrityksen johtamista. (Yritysturvallisuus 2009.)

Yrityksen turvaoppaan kohderyhmänä ovat pienet ja keskisuuret yritykset (pk-yritykset). Tilastokeskuksen määritelmän mukaan pk-yrityksillä tarkoitetaan yrityksiä, joiden palveluksessa on alle 250 työntekijää ja joiden vuosiliikevaihto on enintään 50 miljoonaa euroa tai taseen loppusumma on enintään 43 miljoonaa euroa. Pk-yritysten on myös täytettävä riippumattoman yrityksen määritelmä. Riippumattomalla yrityksellä tarkoitetaan yrityksiä, joiden pääomasta tai äänivaltaisista osakkeista 25 prosenttia tai enemmän ei ole yhden sellaisen yrityksen omistuksessa tai sellaisten yritysten yhteisomistuksessa, joihin ei voida soveltaa pk-yrityksen määritelmää. (Tilastokeskus 2009.) Yrityksen turvaopas on kohdistettu palvelemaan pk-yritysten johtajia ja turvallisuudesta vastaavia henkilöitä luomalla heille kattavat tiedot yrityksen turvallisuusasioista.

Yksinään yritysturvallisuus ei ollut peruste turvaoppaan laadinnalle. Turvaopas laadittiin, jotta kohderyhmän henkilöt tietäisivät myös lait, asetukset ja määräykset, jotka velvoittavat heidät turvallisuustoimiin yrityksessään. Turvaoppaan avulla pyritään helpottamaan heidän yritysturvallisuuden eteen tekemäänsä työtä.

Turvaopasta tullaan käyttämään myös oppikirjana SPEKin järjestämällä yritysturvallisuuden peruskursseilla. Tällä hetkellä yritysturvallisuutta käsitellään kursseilla henkilö- ja paloturvallisuuden näkökulmasta. Niin kuin aiemmin todettiin, yritysturvallisuus on kuitenkin laajempi kokonaisuus. On huomioitava myös ympäristöturvallisuuteen, tietoturvallisuuteen ja rikosten ehkäisyyn liittyviä asioita.

3 Projektin työryhmät ja laadintavastuut

Alunperin turvaoppaan laadintaprojekti luovutettiin Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksella työskentelevälle paloiesimies Jari Vuoripurolle, joka pyysi minua mukaan laadintaan. Yrityksen turvaoppaan laatimisen ollessa projekti, käytetään tässä raportissa turvaoppaan laatijoista termiä työryhmä sekä työn tilaajasta ja ohjaajasta termiä johtoryhmä. Johtoryhmä seuraa

projektin etenemistä, aikataulua sekä oikolukee turvaoppaan tekstiä ja tekee ehdotuksia sen korjaamiseksi. (Ruuska 2007, 144.) Projektin johtoryhmän puheenjohtajana toimii projektin asettaja. Projektin asettajalla tarkoitetaan projektin tilaajan edustajaa ja projektin onnistuminen riippuu keskeisesti asettajan toiminnasta. (Ruuska 2007, 146.) Tässä projektissa johtoryhmänä toimii SPEKin turvallisuuspäällikkö Ilpo Leino ja turvallisuusasiantuntija Jari Pouta. Ilpo Leino oli työn asettaja, eli hän oli johtoryhmän puheenjohtaja ja hänellä oli lisäksi laadinnan ohjaamisen johtovastuu. Jari Pouta toimi Ilpo Leinon ohella turvaoppaan oikolukijana.

Johto- ja työryhmän lisäksi turvaoppaan lopulliseen muotoon saattamisessa on mukana muutakin osaamista. Projektin sidosryhminä toimii valokuvaaja, joka kuvaa turvaoppaaseen sisällytettävät valokuvat sekä Turun Etusivu Oy, joka hoitaa turvaoppaan taiton ja painon. Työryhmä tekee yhteistyötä valokuvaajan kanssa ja johtoryhmällä on vastuu yhteistyöstä taitajan ja painajan kanssa. Taulukossa 1 on esitetty tarkemmin projektin toimijat ja heidän vastuunsa.

Työryhmä jakoi turvaoppaan laadintavastuut aihealueittain niin, että Jari Vuoripuron vastuulla oli pelastustoimintaan liittyvät aihealueet; pelastussuunnitelma, palo- ja sähköturvallisuus, väestönsuojelu ja varautuminen sekä vaaralliset aineet. Minun vastuullani olivat muut yritysturvallisuuteen liittyvät aihealueet; rikosten ehkäisy, työturvallisuus ja ensiapuvalmius, tuoteturvallisuus, vakuuttaminen ja vahingonkorvausriskit, tietoturvallisuus sekä ympäristöturvallisuus. Jari Vuoripuruolla oli lisäksi yhteistyövastuu valokuvaajan kanssa ja itselläni oli turvaoppaan sisällön kokoamis- ja päivittämisvastuu. Kokoamis- ja päivittämisvastuuseen sisältyi myös turvaoppaan loppuun sijoitettavien onnettomuus- ja vaarantilanteiden toimintaohjeiden, hätäilmoituksen teko-ohjeen sekä erilaisten tarkistuslistojen lisääminen. Onnettomuus- ja vaaratilanteilla tarkoitetaan tässä raportissa tulipaloa, tapaturmaa, sairaskohtausta, sisätiloihin suojautumista sekä puhelimitse tehtyä pommiuhkausta. Muut poikkeustilanteet lisättiin erilliselle turvaoppaan mukana tulevalle CD-levylle, johon sisällytettiin myös kaikki turvaoppaan lopussa esiteltyt toimintaohjeet. CD-levyltä ne ovat helposti muokattavissa sekä tulostettavissa yrityksen työntekijöiden nähtäville. Turvaoppaassa olevien tarkistuslistojen avulla lukija saa ohjeita sähkölaitteiden kunnon, työpaikan paloturvallisuuden sekä turvallisen tilityötilanteen tarkistamiseen.

Työryhmä käytti turvaoppaan tekstin tuottamisessa hyväksi vuonna 2000 laaditun turvaoppaan aihealueita ja sen sisältämää edelleen ajan tasalla olevaa tekstiä. Kokonaisuuden suunnittelussa turvaoppaan sisällöstä pyrittiin kokoamaan nykyaikainen sisältäen tärkeimmät pk-yrityksiä koskevat yritysturvallisuuden osa-alueet. Turvaoppaassa on pyritty huomioimaan mahdollisimman monta yritysturvallisuuden osa-aluetta. Kokonaisuuden ulkopuolelle jätettiin ainoastaan ulkomaantoimintojen turvallisuuteen sekä turvallisuusjohtamiseen liittyviä asioita.

Projektin toimijat	Toimijoiden vastualueet
Johtoryhmä <ul style="list-style-type: none"> - SPEKin turvallisuuspäällikkö Ilpo Leino - SPEKin turvallisuusasiantuntija Jari Pouta 	<ul style="list-style-type: none"> - Ohjaa työryhmän toimintaa - Oikolukee ja kommentoi turvaoppaan sisältöä - Yhteistyö painotalon kanssa
Työryhmä <ul style="list-style-type: none"> - Turvallisuusalan opiskelija Maarit Ikonen - Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen paloiesimies Jari Vuoripuro 	<ul style="list-style-type: none"> - Turvaoppaan laatiminen - Turvaoppaassa käytettävien valokuvien suunnittelu ja yhteistyö valokuvaajan kanssa
Sidosryhmät <ul style="list-style-type: none"> - Turun Etusivu Oy - Valokuvaaja 	<ul style="list-style-type: none"> - Turun Etusivu Oy:llä vastuu taitosta ja painosta - Valokuvaajalla työryhmän suunnittelemien valokuvien kuvauttamisvastuu

Taulukko 1: Projektin osallistuneet toimijat ja heidän vastuunsa

4 Turvaoppaan ja sen laadintaprosessin tavoitteet

Vastuiden selvenemisen jälkeen työryhmä pohti johtoryhmän kanssa yhteistyössä tavoitteita, joita turvaoppaalla halutaan saavuttaa. Projekteilla on erilaisia tavoitteita; sisällöllisiä ja laadullisia tavoitteita, toteutuksellisia tavoitteita, taloudellisia tavoitteita sekä ajallisia tavoitteita. Näiden tavoitteiden tärkeys vaihtelee sen mukaan, kenen näkökulmasta lopputulosta tarkastellaan. Tilaajalle on tärkeää aikataulujen ja kustannusarvioiden pitävyys. Käyttäjille on tärkeää työn tuloksena syntyvä tuote ja sen ominaisuudet. Työn laatijoilla on toteutuksellisia tavoitteita, jotka liittyvät teknisiin ratkaisuihin ja käytettäviin työvälineisiin. (Ruuska 2007, 274-275.) Tässä raportissa ei esitellä turvaoppaan käyttäjien mielipiteitä, vaan keskitytään ainoastaan johtoryhmän ja työryhmän asettamiin turvaoppaan sekä turvaoppaan laadinnan tavoitteisiin. Projektin laadullista onnistumista olisi mahdoton arvioida, ellei työryhmä olisi etukäteen johtoryhmän kanssa sopinut, millä kriteereillä projektin laadintaprosessin voidaan katsoa onnistuneen. (Ruuska 2007, 247). Näitä kriteereitä esitellään seuraavissa kappaleissa.

4.1 Johtoryhmän asettamat tavoitteet

Johtoryhmä asetti turvaoppaalle ennen laadinnan aloittamista sisällöllisiä, ulkonäöllisiä ja aikataulullisia tavoitteita. Sisällöllisenä tavoitteena oli päivittää vuonna 2000 laaditun turvaoppaan tiedot. Lisäksi turvaoppaasta oli laadittava laadukkaampi kuin edellisestä turvaoppaasta. Johtoryhmän mielestä laadukkuutta pystytään parantamaan turvaoppaassa käytettävien valokuvien avulla. Sisällöllisenä tavoitteena toimi myös turvaoppaan tekstin selkeys. Johtoryhmä ei halunnut, että turvaopas laadittaisiin ainoastaan leipätekstimuotoon. He asettivat tavoitteeksi, että turvaoppaan sisältö luotaisiin sekä leipätekstin, että luetteloiden avulla. Tavoitteena oli luoda turvaoppaasta kaikki tärkeimmät yritysturvallisuuden osa-alueiden asiat lyhyesti ja selkeästi esittelevä teos.

Turvaoppaan ulkonäölliset tavoitteet koskivat turvaoppaan ulkonäöllistä yhteneväisyyttä muiden SPEKin julkaisujen kanssa. Lopullisen version ulkonäöstä vastaa taittaja, mutta työryhmälle annettiin tehtäväksi laatia turvaopas niin selkeästi, että taittaja tietää miten turvaoppaan sisältö tulisi asettaa ja millaisen työryhmä siitä haluaa. Tämän raportin kappaleessa viisi esitellään tarkemmin turvaoppaan sisällön sekä kansien ulkonäkövaatimuksia.

Johtoryhmän asettamat aikataululliset tavoitteet antoivat työryhmälle vapauksia suunnitella itse aikataulunsa. Ennen turvaoppaan laadinnan aloittamista johtoryhmän kanssa sovittiin, että valmis turvaopas olisi johtoryhmän käytössä toukokuussa 2009 ja painossa kesäkuussa 2009. Tämän lisäksi johtoryhmä halusi säännöllisin väliajoin tietoa siitä, miten turvaoppaan laadinnassa oli edetty.

4.2 Työryhmän asettamat tavoitteet

Työryhmän tavoitteet turvaoppaan laadinnassa olivat samoilla linjoilla kuin johtoryhmän asettamat tavoitteet. Työryhmällä oli selkeä visio turvaoppaan sisällöstä. Tärkeimpänä sisällöllisenä tavoitteena oli turvaoppaan helppokäyttöisyys. Työryhmä koki helppokäyttöisyyden tarkoittavan sitä, että turvaoppaan ollessa lukijan kädessä, hänen ei välttämättä tarvitse lukea koko opasta läpi, vaan hän löytää helposti hakemansa asian. Helppokäyttöisyydellä tarkoitetaan lisäksi tekstin helppolukuisuutta. Helppolukuisuuteen paneudutaan tarkemmin turvaoppaan kappaleessa 5.1.

Helppokäyttöisyyden lisäksi työryhmä asetti tavoitteeksi parantaa turvaoppaan ulkonäköä. Ulkonäölliset parannukset liittyivät johtoryhmän asettamaan laadukkaamman turvaoppaan tavoitteeseen. Ulkonäöllisten parannusten ensimmäinen askel oli muuttaa vuonna 2000 laaditun turvaoppaan piirroskuvat valokuviksi. Johtoryhmä antoi työryhmälle lisäksi mahdollisuuden pohtia turvaoppaalle tyylikästä etukannen valokuvaa.

Ulkonäöllisiin asioihin liittyy myös kysymys, miksi lukija valitsee luettavakseen juuri työryhmän laatiman turvaoppaan? Työryhmä pyrki vastaamaan tähän kysymykseen asettamalla turvaoppaan tavoitteeksi ammattitaitoisesti laaditun ja hyvännäköisen julkaisun. Hyvännäköinen julkaisu kiinnittää lukijan huomion paremmin kuin huonosti toteutettu, vaikka toinen tuote sisältäisikin kiinnostavampaa tekstiä. (Niinikangas & Laukkanen 2001, 14).

Turvaoppaasta oli lisäksi laadittava kokonaisuus, joka on helposti ymmärrettävä, koska tärkeäkin tuote voi jäädä lukematta, jos sen sisältöä on vaikea hahmottaa. Kun julkaisun avulla halutaan vaikuttaa muihin, on hyvä paneutua siihen, miltä julkaisu näyttää. (Niinikangas & Laukkanen 2001, 14–15.) Näiden tavoitteiden toteutuessa turvaoppaasta tulee teos, josta on hyötyä kohderyhmälle. Seuraavana esitellään tarkemmin turvaoppaan rakennetta ja ulkoasua.

5 Turvaoppaan suunnittelu ja laadinta

Tässä kappaleessa käsitellään yrityksen turvaoppaan sisällön ja ulkoasun rakentumista selkeään ja ammattitaitoisesti laadittuun turvaoppaaseen. Ulkoasuun liittyvät valinnat perustellaan teoriaan nojaten. Asioita käsitellään sekä yleiseltä kannalta, että turvaoppaan laadintaan soveltaen.

5.1 Tekstin suunnittelu

Turvaoppaan laatiminen aloitettiin pohtimalla, minkälaisiksi kokonaisuuksiksi turvaoppaan sisältö jaetaan ja minkälaisia muutoksia tehdään vuonna 2000 laaditun turvaoppaan sisältöön (Kuva 1.). Suurempiin sisällöllisiin muutoksiin ei nähty tarvetta, koska osa vanhan turvaoppaan aihealueista sisälsi edelleen ajankohtaista tietoa ja ne haluttiin sisällyttää uuteen turvaoppaaseen. Sisällölliset muutokset koskivat lähinnä vanhan turvaoppaan aihealueiden uudelleen järjestelyä ja aihealueiden sisällyttämistä laajempien kokonaisuuksien alle, koska työryhmän mielestä tämä selkeyttää turvaopasta. Kaasuvaara, säteilyvaara, suojatilat ja suoje-
lun suunnittelu ovat esimerkkejä aihealueista, jotka ovat sisällytetty uuteen turvaoppaaseen laajempaan väestönsuojelu ja varautuminen kokonaisuuteen. Lisäksi vanhan turvaoppaan sisältämä turvallisuussuunnitelma aihealue poistettiin, koska pelastuslain (468/2003) ja valtioneuvoston asetuksen pelastustoimesta (787/2003) uudistumisen myötä turvallisuussuunnitelma termi oli muuttunut pelastussuunnitelma termiksi. Tämän muutoksen takia uuden turvaoppaan alkuun lisättiin pelastussuunnitelmaa käsittelevä aihealue, jonka avulla lukija saa tarvittavat tiedot pelastussuunnitelman laatimiseen (Kuva 2.).

Yrityksen turvaopas

Mitä kaikkea voi sattua ja mitä siitä seuraa?
 Turvallisuus ja tuottavuus kulkevat käsi kädessä
 Rikosten ehkäisy
 Työturvallisuus ja ensiapuvalmius
 Paloturvallisuus
 Sähköturvallisuus
 Tietojenkäsittelyn riskit ja turvatoimet
 Vaaralliset aineet
 Ympäristönsuojelu
 Vahingonkorvausriskit
 Tuoteturvallisuus
 Hätäilmoitus
 Vaarasta varoittaminen
 Sisälle suojautuminen
 Kaasuvaara
 Säteilysvaara
 Suojatilat
 Suojelun suunnittelu
 Turvallisuuskoulutus
 Vakuuttaminen
 Neuvoja ja opastusta
 Hyödyllisiä osoitteita
 Ohje pienyrityksille turvallisuussuunnitelman laatimista varten

Kuva 1: Vuonna 2000 laaditun turvaoppaan sisällysluettelo

Sisällys

- 1 Turvallisuus kannattaa
- 2 Pelastussuunnitelma
 - 2.1 Laki velvoittaa
 - 2.2 Yrityksen työkalu
 - 2.3 Suunnitelmasta käytäntöön
 - 2.4 Pelastussuunnitelman sisältö ja muoto
- 3 Paloturvallisuus
 - 3.1 Palo-osastointi
 - 3.2 Rakennuksen käyttötarkoituksen muutos ja peruskorjaus
 - 3.3 Saneerauksen ja korjaustöiden aikainen paloturvallisuus
 - 3.4 Tuhopolttojen torjunta
 - 3.5 Tulityöt
 - 3.6 Laitteistot tulipalojen varalle
 - 3.7 Alkusammutusvälineet
 - 3.8 Käsisammuttimien tarkastus ja huolto
- 4 Väestönsuojelu ja varautuminen
- 5 Vaaralliset aineet ja palavat nesteet
- 6 Sähköturvallisuus
- 7 Rikosten ehkäisy ja tekniset järjestelmät
- 8 Vakuuttaminen
- 9 Tietoturvallisuus
- 10 Työturvallisuus ja ensiapuvalmius
- 11 Ympäristöturvallisuus
- 12 Pikaohjeet vaaratilanteisiin
 - 12.1 Hätäilmoitus
 - 12.2 Tulipalon sattuessa
 - 12.3 Tapaturma tai sairaskohtaus
 - 12.4 Suojautuminen sisätiloihin
 - 12.5 Sähkötapaturma
 - 12.6 Toimintaohje rikollisessa uhkatilanteessa
- 13 Tarkistus- ja muistilistat
 - 13.1 Työpaikan paloturvallisuus
 - 13.2 Sähkölaitteiden kunto
 - 13.3 Tulityöt
 - 13.4 Yrityksen vakuutuksia

Lähteet

Kuva 2: Turvaoppaan sisällön kehittyminen lopulliseen muotoonsa

Sisällön suunnittelun jälkeen päätettiin turvaoppaan tekstin tyyli. Teksti pyrittiin laatimaan helppolukuiseksi. Tekstin helppolukuisuus riippuu tekstityylin lisäksi julkaisun käyttötarkoituksesta, koosta ja kohderyhmästä. Erilaisille kohderyhmille on kirjoitettava eri tavalla. (Pesonen 2007, 31.) Turvaoppaan kohderyhmänä olevat pk-yritysten turvallisuudesta vastaavat henkilöt eivät välttämättä tunne turvallisuusalaan liittyvää ammattisanastoa. Tämän takia turvaopas kirjoitettiin yleistajuisesti. Yleistajuisen kirjoittamisen tavoitteena on lukijoiden valistaminen tai yleisen tiedontason nostaminen. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 31.)

Yleistajuisen kirjoitustyylin lisäksi turvaoppaan useassa aihealueessa käytettiin tekstin selkeyttämiseksi hyväksi kahta erilaista tekstielementtiä; luetteloita ja taulukoita. (Pesonen 2007, 45). Luetteloidun muodon avulla poistettiin koko sivun täyttävä leipäteksti. Leipätekstillä tarkoitetaan yhtämittaisena jatkuvaa tekstiladelmaa. (Itkonen 2003, 148).

Luettavuuteen pystyttiin vaikuttamaan luetteloidumman muodon lisäksi myös tekstin rakenteellisilla ratkaisuilla; fontin koolla, merkkivälillä, sanavälillä, rivin pituudella, rivivälillä, tekstin asettelulla ja palstan välillä. (Pesonen 2007, 31). Tekstin kirjoittamiseen valittiin Arial-tekstityyli, jota käytetään muissakin SPEKin julkaisuissa. Arialin selkeys ja asiallisuus ovat tehneet siitä suosituksen tekstityylin muuallakin. (Itkonen 2003, 16).

Tekstityylin ja muiden luettavuuteen liittyvien edellä mainittujen rakenteellisten ratkaisujen lisäksi tekstin tuottamisessa oli huomioitava myös tekstin lihavoinnit. Lihavoitu teksti näkyy hyvin joka lukualustalla, mutta liika lihavointi ja suuraakkosten käyttäminen tekevät tekstistä raskaslukuista. Turvaoppaassa lihavointi kohdistettiin tärkeimmiksi luokiteltuihin asioihin. (Niinikangas & Laukkanen 2001, 61.) Tällöin nämä asiat nousivat selvästi esille muun tekstin joukosta. Fontin koko ja muut aiemmin esitetyt tekstin helppolukuisuuteen liittyvät rakenteelliset ratkaisut jätettiin taittajan vastuulle.

Turvaoppaan tekstin helppolukuisuuteen kiinnitettiin myös huomiota jättämällä tekstin sisältä lähdeviittaukset kokonaan pois. SPEK käyttää samaa käytäntöä muissakin julkaisuissa, koska viitteet katkovat lukemista ja rikkovat sivun ilmettä. (Itkonen 2003, 106). Lähdeviitteet mainittiin ainoastaan jokaisen aihealueen sisältämissä erillisissä tietoiskulaatikoissa, joiden avulla lukija voi hakea lisätietoja aiheesta. Kaikki turvaoppaan laadinnassa hyväksi käytetty teoria-tieto esitettiin turvaoppaan lopussa olevassa lähdeluettelossa.

5.2 Tekstin laatiminen

Seuraavana kuvailen vastuullani olevien turvaoppaan aihealueiden laadintaa. Etenin turvaoppaan kirjoittamisessa aina yksi aihealue kerrallaan. Pohdin, minkälaisia vanhan turvaoppaan tietoja voin käyttää hyväksi uuden turvaoppaan aihealueiden tuottamisessa. Tämän jälkeen tutkin mahdollisimman monia lähteitä (Kuva 3.). Käytin turvaoppaan laadinnassa luotettavia

lähteitä, eli lakeja, asetuksia ja pelastuslaitoksen ohjeistuksia. Kirjallisuudesta valitsin mahdollisimman nuoria lähteitä. Luotettavia kirjallisuuslähteistä teki myös julkaisujen arvostetut kustantajat. (Hirsjärvi ym. 2007, 109-110.)

1. Pelastuslaki
2. Valtioneuvoston asetus pelastustoiminnasta
3. Sisäasiainministeriön asetus poistumisvalaistuksesta (SMa 805/2005)
4. Sisäasiainministeriön asetus käsisammuttimien tarkastuksesta ja huollosta
5. Helsingin pelastuslaitoksen ohjeistukset
6. Työturvallisuuslaki
7. Sosiaali- ja terveysministeriön ensiapuohjeistukset
8. Ympäristönsuojelu-, vesi-, jäte-, luonnonsuojelu- ja kemikaalilait.
9. Maankäyttö- ja rakennuslait
10. Virtala- Kantola, M. 2002. Työturvallisuus. Helsinki: Siivoussektori.
11. Suominen, A. 2003. Riskienhallinta. 3. uudistettu painos. Helsinki: WSOY.
12. Toimitilaturvallisuus ja sähköiset turvallisuusjärjestelmät. Leskinen, Markku. Espoo: Sähköinfo. 2004.
13. Miettinen, J. 1999. Tietoturvallisuuden johtaminen. Helsinki: Kauppakaari.
14. Miettinen, J. 2002. Yritysturvallisuuden käsikirja. Helsinki: Kauppakaari.
15. Leppänen, J. 2006. Yritysturvallisuus käytännössä. Helsinki: Talentum.
16. Kuusela, H., Ollikainen, R. 2005. Riskit ja riskienhallinta. Tampere: Tampereen yliopisto.
17. Kulunvalvonta- ja rikosilmoitinjärjestelmät. 2002. Espoo: Sähkötieto.
18. Videovalvontajärjestelmät. 2003. Espoo: Sähkötieto.
19. Rissa, K. 1999. Riskit hallintaan. Työturvallisuuskeskus.

Kuva 3: Turvaoppaan laatimisessa käytettyjä lähteitä

Aloitin tekstin laatimisen keräämällä ensin aihealueiden ydinasiat leipätekstimuotoon (Kuva 4.). Tämän jälkeen pohdin, miten tekstin sisältö tulisi jakaa, jotta osa tekstistä saataisiin johtoryhmän toivomaan luetteloidumpaan muotoon. Päädyin etsimään jokaisen aihealueen sisällöstä tärkeimpiä asioita, jotka muutin luetteloiksi.

Avainhallinta

Yritysten suojausta mietittäessä avainhallinta ja lukitukset ovat ensimmäinen asia, johon tulisi kiinnittää huomiota. Avaimia tulisi käsitellä huolellisesti ja avainturvallisuustason tulisi olla sellainen, että lisäävaimia voi teettää vain avainkortilla valtuutetussa lukkosepäntiikkeessä. Avainten hallintaan tulisi erikseen nimetä vastuuhenkilö. Tämän henkilön tehtäviin kuuluu avainten teettämisen lisäksi myös avainten säilytyksestä, luovutuksesta sekä palautuksesta huolehtiminen. Avaimista on pidettävä kirjaa; mitä avaimia kenellekin on luovutettu ja mitä on palautettu esimerkiksi työsuhteen päättyessä. Avaimet pitää säilyttää huolellisesti lukitus-avainsäilytys- tai kassakaapissa. Toimiva avainpalautusjärjestelmä lisää turvallisuutta helpottamalla kadonneiden avainten löytymistä ja vähentää kustannuksia, kun yritys säästyy lukkojen uudelleen sarjoitukselta.

On myös hyvä välttää liian laajojen yleisavainsarjojen teettämistä, koska avaimen kadotessa monien lukkojen vaihto on kallista. Työntekijöiden ja alihankkijoiden avainten kulkuoikeudet tulisi rajata vain siihen kohteeseen, johon heillä on tarve päästä. Lukkojen sarjoitusta voi muuttaa tarpeen vaatiessa jälkepäinkin.

Myöskään seinään upotetuissa avainsäilöissä ei saa säilyttää yleisavaimia, vaan pelkästään reittiavaimia, jotka johtavat esimerkiksi sähkö- ja puhelintekniisiin tiloihin.

Täytyy myös muistaa, ettei yleisavainta saa lainata hetkeksikään muiden henkilöiden käyttöön!

MUUTA "luettelo"

Kuva 4: Esimerkki leipätekstiä sisältävästä kappaleesta

Tekstin muuttaminen luetteloidumpaan muotoon tuntui aluksi hankalalta, koska leipätekstin kirjoittaminen on mielestäni helpompaa. Luetteloinnissa oli pohdittava tarkemmin tekstin jaottelua eikä ainoastaan tekstin sisältöä. Laadin jokaisen aihealueen samalla tekniikalla, kuin avainhallinta-osionkin; kirjoittamalla ensin tekstin sisällön ja tämän jälkeen luetteloimalla siitä tärkeimmät asiat (Kuva 5.). Ainoastaan tietoturvallisuus aihealue jäi ilman luetteloita sen selkeän asettelun ja lyhyiden kappaleiden takia.

Avainhallinta

Yritysten suojausta mietittäessä avainhallinta ja lukitukset ovat ensimmäinen asia, johon on kiinnitettävä huomiota.

Seuraavat asiat on huomioitava avainhallintaa suunniteltaessa:

- Avaimia on käsiteltävä huolellisesti ja avainturvallisuustason tulisi olla sellainen, että lisäävaimia voi teettää vain lukkosepänliikkeessä erillisen avainkortin avulla.
- Avainten hallintaan on erikseen nimettävä vastuuhenkilö, jonka tehtäviin kuuluu avainten teettämisen lisäksi myös avainten säilytyksestä, luovutuksesta sekä palautuksesta huolehtiminen.
- Avaimista on pidettävä kirjaa; mitä avaimia kenellekin on luovutettu ja mitä avaimia on palautettu esimerkiksi työsuhteen päättyessä.
- Avaimet on säilytettävä huolellisesti lukitussa avainsäilytys- tai kassakaapissa.
- Toimiva avainhallintajärjestelmä lisää turvallisuutta helpottamalla kadonneiden avainten löytymistä ja vähentää kustannuksia, kun yritys säästyy lukkojen uudelleen sarjoituksesta.
- Myös liian laajojen yleisavainsarjojen teettämistä kannattaa välttää, koska avaimen kadotessa monien lukkojen vaihto on kallista.
- Työntekijöiden ja alihankkijoiden avainten kulkuoikeudet on rajattava vain niihin kohteisiin, joihin heillä on tarve päästä. Lukkojen sarjoitusta voi muuttaa tarpeen vaatiessa jälkeensä.
- Seinään upotetuissa avainsäilytyslaitteissa on säilytettävä vain reittiavaimia, jotka johtavat esimerkiksi sähkö- ja puhelintekniisiin tiloihin.

Kuva 5: Valmis avainhallinta -osio

5.3 Kuvat ja kuvatestit

Turvaoppaaseen oli suunniteltava tekstin ohelle myös valokuvia, jotka kiinnittävät lukijoiden huomion. Valokuvien avulla pyrittiin kiinnittämään lukijan katse ja johdattamaan lukija lukemaan siihen aihealueeseen liittyvää tekstiä. Jo yksi tehokas kuva riittää kiinnittämään lukijan huomion, koska kuva nähdään ja tulkitaan ennen tekstiä. (Forsgård 2004, 10.)

Lisäksi valokuvat toimivat turvaoppaassa myös tiedonvälittäjinä. (Pesonen 2007, 48). Turvaoppaaseen ei sisällytetty valokuvia vain kuvien vuoksi, vaan jokaisella valokuvalla oli tarkoitus. Johtoryhmä antoi työryhmälle mahdollisuuden valita turvaoppaassa käytettävät valokuvat. He antoivat myös luvan valokuvaajan palkkaamiseen, koska hyvään kuvitukseen tarvitaan ammattikuvaajaa ja kuvien valintaan oli kiinnitettävä huomiota. (Pesonen 2007, 48). Valoku-

via suunniteltaessa työryhmä pohti sisältävätkö kuvat ihmisiä, esineitä, laitteita vai rakennuksia. Kuvien valinnassa päädyttiin mahdollisimman informatiivisiin valokuviin, jolloin ne toivat uutta ja tekstiä täydentävää tietoa viestin välittämiseen tekstin ohella. (Pesonen 2007, 48).

Tämän jälkeen valokuvaajalle laadittiin luettelo niistä asioista, joista toivottiin kuvamateriaalia. Valokuvaluettelo laadittiin sen mukaan, mitkä asiat olivat aihealueissa tärkeitä ja mitä asioita haluttiin tarkentaa valokuvien avulla. Luettelossa oli 11 kohdetta, joista osa oli tilanteita hyvistä turvallisuuskäytännöistä, harjoituksista sekä osa turvallisuuden liittyvästä tekniikasta. Hyvillä turvallisuuskäytännöillä tarkoitetaan esimerkiksi valokuvaa uloskäytävästä ja palo-ovesta, jonka edusta on siisti ja palo-ovessa on sen sulkemisesta mainitseva tarra.

Kuva 6: Turvaoppaan kuvaesimerkki lavastetusta alkusammutusharjoituksesta

Entisenä palomiehenä valokuvaaja ymmärsi todella hyvin millaisia tilanteita ja viestejä kuvilla halutaan tuoda esille. Valokuvaajalla oli mahdollisuus ottaa kuvia aina hyvän kuvaustilanteen huomatessaan. Kaikkia valokuvia ei saatu otettua normaaleissa tilanteissa, joten osa tilanteista oli lavastettava (Kuva 6.).

Kaikkiin valokuvaan pyrittiin miettimään lisäksi kuvaa täydentävä kuvateksti, joka antoi sisällönsään uutta tietoa siinä aihealueessa kerrottavaan asiaan. Kuvatekstin laadinnassa piti myös olla tarkkana, koska teksti ei saa kertoa sellaista, joka kuvassa on jo nähtävissä. (Pesonen 2007, 49). Lisäksi kuvateksteillä haluttiin tuoda esiin tärkeitä asioita ja täsmennyksiä. (Pesonen 2007, 45).

5.4 Oppaan ulkoasu

Tekstin ja kuvien lisäksi myös ulkoasu on tärkeä viestinvälittäjä. Ulkoasu viestii julkaisun luonnetta kirjaintyylin valinnasta koko julkaisun suunnitteluun. (Huovila 2006, 10.) Julkaisulla on aina jonkinlainen ulkoasu. Se voi olla hyvin suunniteltu tai jätetty kokonaan suunnittelematta. Suunnittelemattomuuskin huomataan ja se voi viestiä lukijalle julkaisijan taitamattomuudesta, tietämättömyydestä tai välinpitämättömyydestä. (Pesonen 2007, 5.) Yhä useammat yritykset ovat yhtenäistäneet viestintänsä ulkoisen ilmeen ja niin myös SPEK. Julkaisun ulkoisen ilmeen avulla julkaisu tunnistetaan osaksi kyseisen yrityksen viestintää. (Loiri & Juholin 2002, 9-10.) Tässä kappaleessa kuvaillaan SPEKin ulkoista ilmettä, koska se liittyy olennaisesti turvaoppaan valmistukseen.

Ulkoiseen ilmeeseen liittyen SPEK valmistaa jokaisen julkaisunsa aina samanlaisin vaatimuksin. Jokaisen julkaisun ulkoasun on täytettävä tietyt SPEKin luomat kriteerit. Yleisesti ottaen tämä tarkoittaa, että SPEKin logoa käytetään kaikissa materiaaleissa kokonaisena, ei osiin leikattuna. Poikkeuksen tekee julkaisujen takasivulla esiintyvä himmennetty leikattu tunnus, joka toimii julkaisussa logon lisänä. Jokaisen julkaisun etukannessa käytetään aaltokuvioita. Aaltokuvioita on erivärisiä ja ne on varattu eri toiminnoille seuraavasti:

Harmaa	tekninen neuvonta
Keltainen	yrityskoulutus
Punainen	palokuntakoulutus
Oranssi	varautuminen
Vaaleansininen	järjestötyö
Vihreä	tiedotus/valistus
Tummansininen	kaikkien käytössä
Ruskea	kaikkien käytössä

Valistus- ja neuvonta-aineistojen aaltokuviossa on lisäksi teksti ”turvalliseen huomiseen”. Työryhmän laatimasta turvaoppaasta painetaan A4 -kokoinen värillinen painos. Se noudattelee kuvassa 7 esitetyn julkaisun etu- ja takakannen ulkoasua.

Kuva 7: Esimerkki julkaisun taka- ja etukannesta

Julkaisun ulkoasuun liittyen pohdittiin myös marginaalien käyttöä julkaisussa. Marginaaleilla voi olla julkaisuissa muitakin tehtäviä kuin aineiston ja sivun reunojen välisen etäisyyden määrittely. Marginaaleja voi hyödyntää esimerkiksi kuvatekstien ja kuvien numeroiden sijoituspaikkana. (Pesonen 2007, 11- 12.) Työryhmä teki johtoryhmälle ehdotuksen jokaisen aihealueen marginaaliin tulevista luetteloista. Luetteloiden avulla lukijalle annetaan lyhyesti tieto siitä, mitä kyseessä oleva aihealue sisältää.

Marginaaliehdotuksen lisäksi työryhmä esitti johtoryhmälle, että jokaisen aihealueen loppuun lisättäisiin lisätietoja -laatikko. Laatikossa kerrotaan yksi lähde tai lähteitä, joista lukija voi halutessaan mennä lukemaan lisää tietoa kyseessä olevasta aiheesta. Työryhmän mukaan laatikoiden avulla lukijalle madalletaan kynnystä lisätiedon hakemiseen.

6 Laadintaprosessin eteneminen

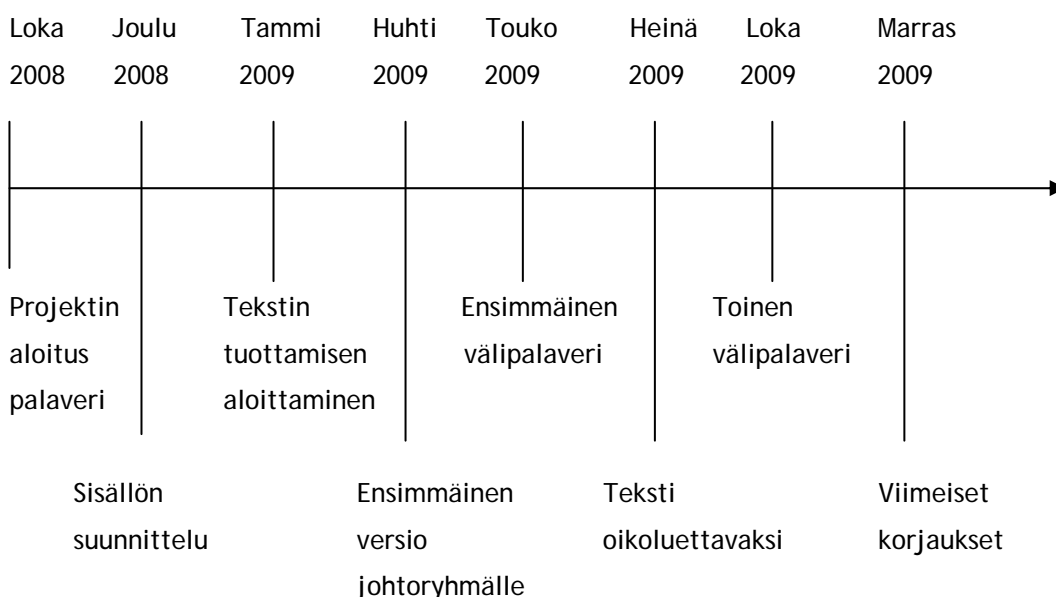
Turvaoppaan suunnittelun ja laadinnan lisäksi tässä raportissa kuvataan myös projektin etenemisen vaiheita matkalla valmiiseen kokonaisuuteen, eli yrityksen turvaoppaaseen. Seuraavana esitellään turvaoppaan laadinta-aikataulu. Aikataulun kuvaamisessa on lähdetty liikkeelle ensimmäisestä palaverista, jolloin projekti käynnistettiin (Kuva 8.).

Alustava aikataulu suunniteltiin johtoryhmän kanssa ensimmäisessä yhteistyöpalaverissa lokakuussa 2008. Samassa palaverissa käsiteltiin raportin alussa määriteltyjen turvaoppaan tavoit-

teiden lisäksi sen laatimiseen liittyviä tavoitteita. Joulukuussa 2008 työryhmä aloitti turvaoppaan sisällön suunnittelun ja otsikoinnin sekä loi pohjan turvaoppaalle. Turvaoppaan tekstin kirjoittaminen aloitettiin tammikuussa 2009. Turvaoppaan laatimiseen liittyviä asioita vaihdettiin työryhmän kesken sähköpostitse, jonka lisäksi työryhmä järjesti kuukausittaisia palaveria, joissa käsiteltiin aikaansaatuja asioita sekä pohdittiin turvaoppaan sisältöä. Parin kuukauden välein informoitiin myös johtoryhmän puheenjohtajaa, jotta johtoryhmä olisi tietoinen siitä, miten työryhmä eteni oppaan laadinnassa.

Ensimmäiset valmiit tekstiversiot lähetettiin johtoryhmän analysoitavaksi huhtikuussa 2009. Seuraava vaihe laadintaprosessin etenemisessä oli johtoryhmän järjestämä yhteistyöpalaveri työryhmän kanssa toukokuun 2009 lopulla. Tämä palaveri oli tärkeä osa turvaoppaan laadintaprosessia, koska palaverissa käsiteltiin turvaoppaan sisältöä ja johtoryhmän mielipiteitä turvaoppaan ensimmäisestä versiosta. Palaverin avulla tarkennettiin turvaoppaan tarkoitusta sekä sisältöä. Työryhmä esitteli palaverissa jokaisen turvaoppaan aihealueen, jolloin jokaisesta kohdasta saatiin kriittinen mielipide. Jokaisessa aihealueessa ilmeni joitain korjattavia asioita, vähintäänkin pieniä tekstin sijoituksellisia muutoksia.

Tämän palaverin jälkeen turvaoppaan tekstit viimeisteltiin ja johtoryhmä sai uuden version oikolukuun heinäkuun 2009 lopulla. Työryhmä odotti kolme kuukautta johtoryhmän kommentteja tekstin sisällöstä. Johtoryhmä antoi viimeiset tekstin parannusehdotukset lokakuun 2009 lopussa ja viimeiset korjaukset tehtiin marraskuussa 2009.

Kuva 8: Laadintaprosessin eteneminen

7 Turvaoppaan arviointi

Tämän raportin alussa olleessa tavoitteiden asettelu -kohdassa kuvailtiin turvaoppaan ja sen laadintaprosessin onnistumisen kriteerejä. Niin kuin alussa todettiin, johtoryhmä asetti turvaoppaalle sekä sisällöllisiä että ulkonäöllisiä tavoitteita. Vaikka turvaoppaasta ei ole vielä saatu johtoryhmän lopullista palautetta, voidaan tässä vaiheessa jo todeta, että sisällöllisistä tavoitteista jokainen on toteutunut. Turvaoppaan aihealueet on päivitetty ja turvaoppaan selkeyttä on parannettu sisällön uudelleen asettelulla ja laajemmilla aihekokonaisuuksilla. Turvaoppaan selkeyttä on myös parannettu luetteloidumman muodon avulla. Näiden seurauksena tekstistä on tullut helppolukuisempaa ja tyylikkäiden valokuvien avulla myös turvaoppaan laadukkuutta on parannettu.

Ulkonäölliset tavoitteet on huomioitu ja turvaopas on luotu ulkonäöllisesti yhdenmukaiseksi muiden SPEKin julkaisujen kanssa. Raportin alussa esitettiin kysymys siitä, miksi lukija valitsisi luettavakseen juuri työryhmän laatiman turvaoppaan. Tähän kysymykseen on pyritty löytämään vastaus koko turvaoppaan laadintaprosessin ajan ja sen perusteluja on esitetty tässä raportissa monessa eri kohdassa. Lyhyesti voidaan todeta, että lukija saa turvaoppaan avulla tietoonsa kaikki pk-yritysten tärkeimmät turvallisuuteen liittyvät asiat. Turvaoppaan ollessa lisäksi selkeä ja helppokäyttöinen, ei työryhmä koe ongelmaa turvaoppaan valinnassa.

Projektin ollessa loppuillaan johtoryhmä on ollut todella tyytyväinen työryhmän työskentelyyn. Vaikka turvaoppaan valmistuminen oli myöhässä alussa sovitusta aikataulusta, palautteet turvaoppaasta ovat olleet positiivisia. Aiemmin sovittu aikataulu toimi johtoryhmän mielestä vain alustavana, eikä turvaoppaan laadinnassa ole kannattanut kiirehtiä.

Työryhmä ei ole tähän mennessä prosessia havainnut muita saavuttamattomia tavoitteita, kuin turvaoppaan etukannen valokuvan puuttumisen. Työryhmä ei onnistunut löytämään mahdollisimman hyvin turvaopasta kuvaavaa sekä edustavaa valokuvaa. Turvaoppaan etukannen valokuvan valitsi johtoryhmä.

8 Pohdinta

Prosessin toteutusta mietittäessä työryhmä olisi voinut kiinnittää enemmän huomiota tekstin kokoamiseen. Työryhmä ei projektia aloitettaessa huomionnut ongelmaa työryhmän jäsenten eri vuosimallisten tekstinkäsittelyohjelmien välillä. Turvaoppaan aihealueita yhdistettäessä tekstiin tuli paljon ylimääräisiä välityksiä ja fontit vaihtoivat tekstityyliä. Näiden korjailu vei paljon ylimääräistä aikaa.

Turvaoppaan valmistumisen suunnittelussa, olisi pitänyt huomioida myös joustonvara, joka syntyy useiden ihmisten osallistuessa projektiin. Turvaoppaan laatiminen osui aikataulullisesti

huonoon ajankohtaan vuodesta, koska kesä-, heinä- ja elokuu olivat lomakuukausia ja ne pidentivät turvaoppaan valmistumista oikoluvun kommentteja sekä valokuvaajan kuvia odotellessa. Tämä ei kuitenkaan vaikuttanut negatiivisesti laadintaprosessiin tai turvaoppaan lopputulokseen.

Turvaoppaan laatimisen ajankohta oli myös haasteellinen meneillään olevan pelastuslain uudistuksen vuoksi. Uusi pelastuslaki valmistuu vuonna 2010, joten turvaoppaan paloturvallisuus aihealueen sisällöstä pyrittiin laatimaan ainoastaan yleistiedot sisältävä osio, niin ettei sisältö tarvitse tulevaisuudessa laajaa päivittämistä. Johtoryhmä aikoo painattaa turvaopasta jo ennen lakimuutosta, joten ensimmäisellä painokerralla sitä painetaan pienempi määrä. Kun uusi pelastuslaki astuu voimaan, johtoryhmä päivittää tarvittaessa turvaoppaan ja tämän jälkeen siitä painetaan uusi, laajempi painos.

Loppujen lopuksi työryhmä pitää turvaoppaan laadintaa onnistuneena, koska turvaoppaan sisältö saatiin selvennettyä ja työryhmän henkilöiden sekä johtoryhmän välinen yhteistyö oli toimivaa. Henkilökohtaisesti turvaoppaan laadintaprosessi toimi minulle hyvänä oppimiskokemuksena. Nyt tiedän mitkä kaikki osa-alueet liittyvät julkaisujen laadintaan. Olen kiitollinen siitä, että sain tilaisuuden näyttää osaamiseni ja kirjoittaa turvaoppaaseen tekstiä kiinnostavista aihealueista.

Lähteet

Painetut lähteet

Forsgård, P. 2004. Hyvä Kuva - Viestijän valokuvausopas. Helsinki: Inforviestintä.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2007. Tutki ja kirjoita. 13. uudistettu painos. Helsinki: Tammi.

Huovila, T. 2006. "Look" Visuaalista viestisi. Helsinki: Inforviestintä.

Itkonen, M. 2003. Typografian käsikirja. Helsinki: RPS-yhtiöt.

Lori, P & Juholin, E. 2002. Huom! Visuaalisen viestinnän käsikirja. 3.painos. Helsinki: Inforviestintä.

Niinikangas, V & Laukkanen, M. 2001. Ajatukset käyttöön - Julkaisijan käsikirja. Turku: Enos-tone.

Pesonen, E. 2007. Julkaisijan käsikirja. Jyväskylä: WSOY.

Ruuska, T. 2007. Pidä projekti hallinnassa. 6.tarkistettu painos. Helsinki: Talentum.

Vilkkä, H & Airaksinen, T. 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Helsinki: Tammi.

Sähköiset lähteet

Pelastuslaki 13.6.2003/468. 2009. Finlex. Viitattu 10.12.2009.
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2003/20030468>

SPEK. 2008. Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö. Viitattu 9.1.2009.
<http://www.SPEK.fi/Suomeksi/SPEK.iw3>

Tilastokeskus. 2009. Pk-yritys. Viitattu 21.10.2009.
http://www.stat.fi/meta/kas/pk_yritys.html

Valtioneuvoston asetus pelastustoimesta 4.9.2003/787.2006. Finlex. Viitattu 10.12.2009.
<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2003/20030787>

Yritysturvallisuus. 2009. Yritysturvallisuus EK Oy. Viitattu 20.1.2009.
<http://www.ek.fi/ytnk08/fi/yritysturvallisuus.php>

Kuvaotsikkoluettelo

Kuva 1: Vuonna 2000 laaditun turvaoppaan sisällysluettelo	11
Kuva 2: Turvaoppaan sisällön kehittyminen lopulliseen muotoonsa	11
Kuva 3: Turvaoppaan laatimisessa käytettyjä lähteitä	13
Kuva 4: Esimerkki leipätekstiä sisältävästä kappaleesta	14
Kuva 5: Valmis avainhallinta -osio.....	15
Kuva 6: Turvaoppaan kuvaesimerkki lavastetusta alkusammutusharjoituksesta.....	16
Kuva 7: Esimerkki julkaisun taka- ja etukannesta	18
Kuva 8: Laadintaprosessin eteneminen.....	19

Taulukkoluetelo

Taulukko 1: Projektiin osallistuneet toimijat ja heidän vastuunsa	8
---	---